

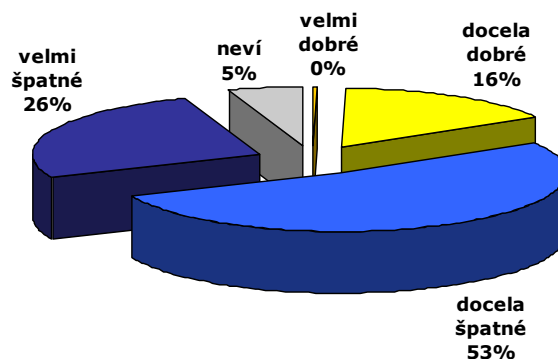
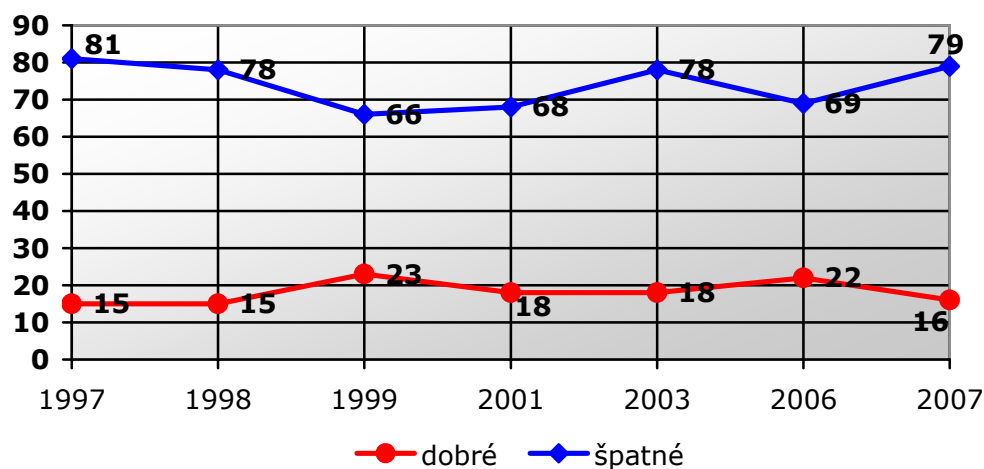
**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: +420 221 183 585
E-mail: michaela.dimitrova@soc.cas.cz

Občané o soužití s Romy a možnostech ve společnosti

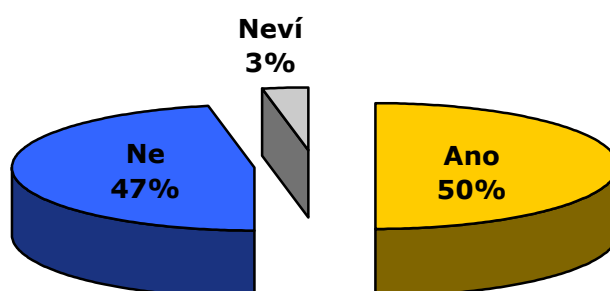
Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2007, v07-05</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>7. 5. - 14. 5. 2007</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1132</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OV.14, OV.15, OV.16, OV.17, OV.18</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>15. června</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Michaela Dimitrová</i>

Postoje obyvatel ČR k romské menšině a také názory na možnosti jejich společenského uplatnění zjišťovalo Centrum pro výzkum veřejného mínění v květnu 2007. Mezi dotázanými převládá pocit, že soužití romské a neromské populace je špatné, přičemž jako docela špatné jej označilo 53 % a jako velmi špatné pak 26 % osob. Naopak 16 % respondentů pohlíží na samotné soužití jako na docela dobré, avšak podíl dotázaných, kteří odpověděli variantou velmi dobré, nedosahuje ani jednoho procenta. Z hlediska časového srovnání (viz. graf 2) je možné konstatovat, že oproti šetření v roce 2006, které ovšem vykazovalo určité zlepšení, se situace opět mírně pohoršila a v podstatě se vrátila na názorové zastoupení, jež bylo zjištěno v roce 2003. Podíl dotázaných, kteří hodnotí soužití romského a neromského obyvatelstva jako dobré, poklesl z 22 % v roce 2006 na 16 % v roce aktuálním. Názor, že soužití je špatné, nyní zastává 79 % osob, zatímco v roce 2006 tento podíl činil 69 %.

Graf 1: Soužití romské a neromské populace¹ (v %)**Graf 2: Soužití romské a neromské populace – časové srovnání (v %)**

Podíl dotázaných, v blízkosti jejichž bydliště žijí resp. nežijí Romové, je poměrně vyrovnaný. Polovina z nich deklarovala bydlení Romů ve své blízkosti, téměř stejný podíl (47 %) se vyjádřil opačně.

Graf 3: Blízkost Romů v místě bydliště² (v %)

Podrobnější analýza druhého stupně neukázala ani v jedné z výše uvedených otázek žádné statisticky významné rozdíly. Stejně tak pokud se podíváme na to,

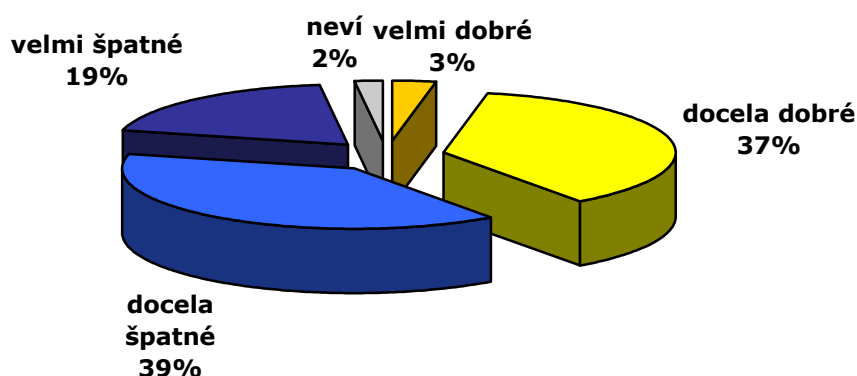
¹ Znění otázky: „Jak celkově hodnotíte soužití romské a neromské populace v České republice? Jako: velmi dobré, docela dobré, docela špatné, velmi špatné, neví“.

² Znění otázky: „Žijí v blízkosti Vašeho bydliště Romové?, Možnosti odpovědí: „ano“, „ne“, „neví“.

jestli se nějak liší odpovědi dotázaných na otázku o soužití romského a neromského obyvatelstva v celé ČR podle toho, zda v blízkosti jejich bydliště žijí Romové, pak ani v tomto případě nemůžeme hovořit o významné diferenci.

Osobám, které uvedly, že v blízkosti jejich bydliště žijí Romové, byla dále pokládána otázka zjišťující jejich názor na soužití romského a neromského obyvatelstva právě v místě bydliště. I v tomto případě převládá spíše negativní postoj – necelé tři pětiny vidí toto soužití jako špatné (19 % jako „velmi špatné“, 39 % jako „docela špatné“), ale dvě pětiny na něj pohlíží jako na dobré (3 % jako na „velmi dobré“, 37 % jako na „docela dobré“). Pokud se tedy jedná o hodnocení soužití romské a neromské části populace v místě bydliště, pak záporný postoj zde nepřevažuje tolik jako v případě hodnocení soužití v rámci celé ČR.

Graf 4: Soužití romské a neromské populace v místě bydliště (v %)

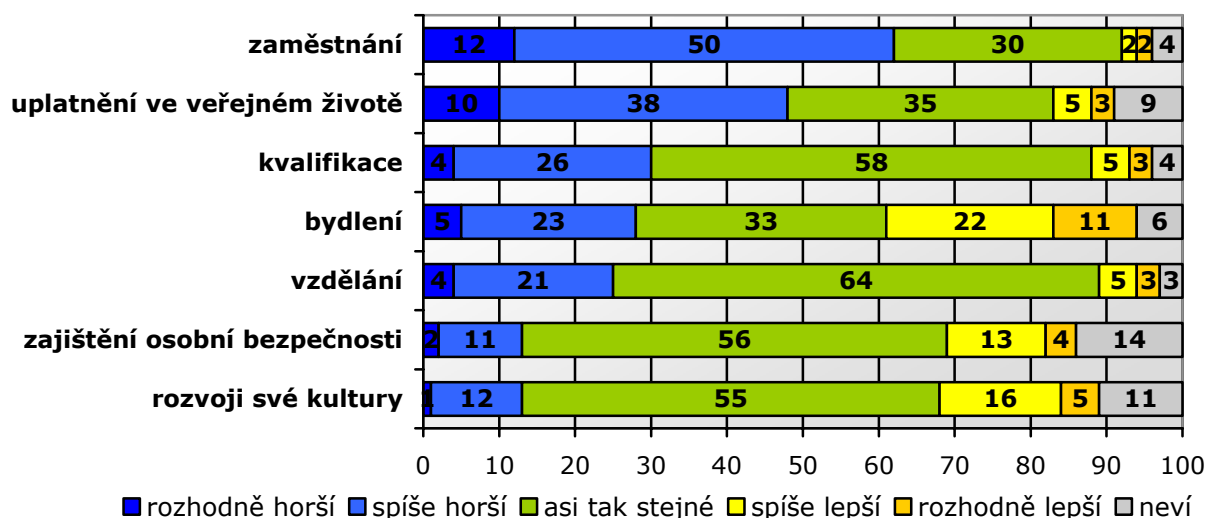
Analýza druhého stupně pak ukázala, že lidé, kteří bydlí v blízkosti romského obyvatelstva, promítají tuto zkušenost do hodnocení soužití Romů a neromských obyvatel v celé ČR. Čili osoby, jež posuzují soužití romské a neromské populace v místě bydliště jako velmi dobré/docela dobré/docela špatné/velmi špatné, pak také častěji hodnotí soužití v rámci celé ČR stejnou variantou odpovědi.

Následující graf (graf 5) zachycuje názory respondentů na podmínky romského obyvatelstva ve srovnání s neromskou částí populace u vybraných společenských okolností. Nejproblematičtěji vnímají dotázaní situaci ohledně zaměstnávání Romů. V tomto případě se nadpoloviční část respondentů (62 %) domnívá, že romská populace má ve srovnání s neromskou horší podmínky. Téměř polovina osob (48 %) pak míní, že Romové mají horší situaci v souvislosti s uplatněním ve veřejném životě. Dále s určitým odstupem následují možnosti ohledně získávání kvalifikace, bydlení a vzdělání – u všech tří položek přibližně čtvrtina dotázaných hodnotí podmínky Romů v těchto oblastech jako horší, než je tomu u neromského obyvatelstva. Konkrétně v souvislosti s kvalifikací se takto vyjádřilo 30 % respondentů, v případě bydlení pak 28 % a z hlediska vzdělání má tento názor 25 % lidí. Z hlediska získání bydlení je poměrně zajímavá situace i co se týče opačného názoru, neboť relativně vysoký podíl dotázaných (33 %) si myslí, že v této věci mají Romové oproti neromskému obyvatelstvu lepší podmínky. Konečně 13 % osob se kloní ke stanovisku, že Romové mají horší situaci při zajištění osobní bezpečnosti, a stejný podíl osob se tímto způsobem vyslovil k rozvoji vlastní kultury. V případě těchto dvou posledních položek je ve srovnání s ostatními možnostmi též poměrně vysoký podíl osob zastávajících protichůdný

postoj – tedy 17 % se domnívá, že situace Romů je v souvislosti se zajištěním osobní bezpečnosti lepší a 21 % má tento názor i ohledně rozvoje vlastní kultury.

Celkově však lze konstatovat, že u čtyř ze sedmi uvedených položek převládá mezi dotázanými názor, že podmínky romské a neromské populace jsou přibližně stejné. Z tohoto pohledu je nejvýraznější situace v případě získání vzdělání, kde pro 64 % dotázaných jsou možnosti Romů zhruba stejné jako u neromské populace. Dále 58 % respondentů se vyslovilo pro stejné možnosti v souvislosti se získáním kvalifikace, 56 % osob ohledně zajištění osobní bezpečnosti a 55 % lidí u rozvoje kultury. V případě zbylých položek se pro stejné možnosti Romů a neromské populace vyslovila vždy přibližně třetina dotázaných – 35 % osob při uplatnění ve veřejném životě, 33 % u získávání bydlení a 30 % při zaměstnávání.

Graf 5: Možnosti Romů ve srovnání s neromskou populací³ (v %)

Pozn.: Řazeno sestupně dle podílu odpovědí „rozhodně horší“ + „spíše horší“ podmínky pro Romy

Tabulka 1: Horší podmínky pro Romy – časové srovnání (v %)

	1997	2001	2003	2006	2007
při zaměstnávání	56	62	74	63	68
ve veřejném a občanském životě	34	37	53	44	48
při získávání kvalifikace	32	33	36	32	30
v získávání bydlení	24	25	33	30	28
při získávání vzdělání	x	x	27	22	25
při zajištění osobní bezpečnosti	19	26	29	13	13
v rozvoji své kultury	18	21	16	15	13

Pozn.: x = nebylo pokládáno, nebo bylo pokládáno v jiném znění.

Respondenti dále v rámci otevřené otázky spontánně jmenovali okolnosti, kterými by neromská a poté i romská část populace měla přispívat ke zlepšování

³ Znění otázky: „Jaké mají, podle Vás, Romové ve srovnání s neromskou populací možnosti...a) při získávání vzdělání, b) při získávání kvalifikace, c) při zaměstnávání, d) v rozvoji své kultury, e) v získávání bydlení, f) při uplatnění ve veřejném a občanském životě, g) při zajištění osobní bezpečnosti. Možnosti odpovědí: „rozhodně lepší“, „spíše lepší“, „asi tak stejné“, „spíše horší“, „rozhodně horší“.

jejich vzájemného soužití⁴. Přehled nejčtenějších odpovědí je zachycen v tabulce 2 a 3. Z hlediska příspěvku ze strany neromského obyvatelstva k dobrému soužití byla nejčastěji jmenována tolerance, snášenlivost, nemít předsudky (22 %), 16 % dotázaných se neumělo vyjádřit a 12 % se domnívá, že neromská populace nic přinášet nemusí. Na druhé straně romská populace by se podle největšího podílu dotázaných měla přizpůsobovat normám většinové společnosti (21 %), dále slušně se chovat (18 %), či chodit do práce (17 %).

Tabulka 2: Čím by měla neromská populace přispět ke zlepšení vzájemného soužití (v %)

tolerance, snášenlivost, nemít předsudky	22
neví	16
ničím, nic	12
rovnoprávnost, nediskriminovat, neprotěžovat, nedělat rozdíly	7
trpělivost, pochopení, vstřícnost	6
nabídnout zaměstnání	5
pomoc, poskytovat možnosti	4

Pozn.: V tabulce jsou uvedeny jen četnosti vyšší než 3 %.

Tabulka 3: Čím by měla romská populace přispět ke zlepšení vzájemného soužití (v %)

přizpůsobení normám většinové společnosti	21
slušné chování, pořádek	18
pracovat	17
vzdělávat se	9
snížit kriminalitu, agresivitu	8
dodržovat zákony	5
neví	4

Pozn.: V tabulce jsou uvedeny jen četnosti vyšší než 3 %.

⁴ Znění otázky: „Čím především by měla podle Vás přispět k dobrému vzájemnému soužití romské a neromské populace a) neromská populace, b) romská populace. Otevřená otázka.